A TERÁPIA

Fürdőkúra

ÁDÁM PÉTER

DEPARDIEU ÉS HOUELLEBECQUE TENGERVÍZ-TERÁPIÁN.

Nem tudni, akad-e jelenleg a mai francia irodalomban titokzatosabb figura Michel Houellebecque-nél. Ez a nagy tehetségű, bár nem különösebben rokonszenves író már azzal is tovább szőtte az alakját övező rejtélyt, hogy 2014-ben főszereplője (és a fikcióban áldozata) lett Guillaume Nicloux *L'enlèvement de Michel Houellebecque* (*M. H. elrablása*) című tévéfilmjének. *A terápia* nagyjából ugyanazokkal a szereplőkkel, tulajdonképp a történetnek új helyszínen való folytatása. Az új helyszín: egy tengerparti termálfürdő, ahol a vékonydongájú és életunt író figurájának a szintén termálkúrán levő túlsúlyos Gérard Depardieu a kontrapunktja. A besavanyodott és depresszsiós Houellebecque, aki nem érzi jól magát a bőrében, és aki egyszerre pontos portréja és karikatúrája önmagának, egy termálszállóban összetalálkozik az életet habzsoló filmszínésszel, aki fizikai megjelenésével ugyanolyan elégedetlen, mint színészi karrierjével. A Stan és Panra emlékeztető páros megpróbálja valahogy túlélni a kényszerű diéta meg a rájuk erőszakolt egészséges életmód megpróbáltatásait, miközben a külvilágtól hermetikusan elzárt négycsillagos gyógyszállóban egy sor váratlan esemény zavarja meg nyugalmukat.

A terápia valójában a két híresség – vagy ahogyan egyik vendég mondja –, „Franciaország két szégyenfoltjának", két szélsőséges személyiségnek a jutalomjátéka. A lázas, megfáradt, hol nevetséges, hol megható regényíró abszurd világát jól kiegészíti az anekdotázó filmszínész, aki nagy borokat és ínycsiklandó pástétomokat rejteget szobájában. A gyógyszálló fehér fürdőköpenyben járó-kelő két vendége rendszeresen találkozik egymással Depardieu szobájában, ahol – faarccal és borospohárral a kézben – az élet nagy kérdéseiről, öregségről, hitről, halálról, Istenről, lélekvándorlásról elmélkednek. Míg Michel Houellebecque állandóan pár évvel korábbi (fiktív) elrablásán rágódik, amire szerinte – azért, hogy vetélytársától megszabaduljon – csakis François Hollande adhatott utasítást, Gérard Depardieu barátját, Sylvester Stallonét próbálja elérni telefonon (Stallone alakmása később meg is jelenik a történetben). Mintha mindketten nem egyszerűen a termálszálló kényelmes zárt világának, de tulajdon életüknek is rabjai volnának.

„Tulajdon életüknek is rabjai"
(Gérard Depardieu és Michel Houellebecque)

A film azonban valamivel több az irodalom meg a mozi két hírességének találkozásánál. A rendező, aki köztudomásúan szereti filmről filmre tovább gombolyítani egy-egy történetének fonalát, a korábbi tévéjátékának emberrablóit is rászabadítja a termálszálló két vendégére (a banda egyik tagja azért van kétségbeesve, mert nyolcvanéves szülei válni készülnek, és anyja egy negyven évvel fiatalabb férfival megszökött hazulról). Lassan az egész történet átúszik az abszurdba.

Az kétségtelenül érdekes ötlet a filmben, hogy az önmagát alakító írót és filmszínészt a rendező beilleszti egy fiktív történetbe (bár a kísérlet egyben gyengéje is a filmnek). A Depardieu-t játszó Depardieu kítűnő alakításán nincs mit csodálkozni, az viszont eléggé meglepő, hogy Houellebecque színészi játéka nem sokkal marad alatta a filmszínészének (bár kettejük „dumájának" eléggé eltérő a színvonala: az íróé nagyságrendekkel érdekesebb a filmszínészénél). Csakhogy bármilyen mulatságos is Houellebecque meg Depardieu, bármilyen mulatságos a sok faarccal elmondott képtelenség, mindez nem sokat változtat azon, hogy a film alkotóelemei nem forrtak össze, a történet széteső, ha nem szivacsos, és ami humor, irónia, fantázia, lelemény van benne, az is lötyög a film túlméretezett időkeretében.

A terápia emlékeztet egy kicsit Paolo Sorrentino 2015-ös *Ifjúság* (*Youth*) című és hasonló miliőben játszódó munkájára. Guillaume Nicloux filmje azonban elnagyoltabb, érdesebb, fésületlenebb. A filmen látszik, hogy nem sokat bíbelődtek a forgatással, és hogy csak egyszer vettek fel minden jelenetet, bár az is igaz, hogy ez a spontaneitás egyben értéke is a filmnek. Ami megkérdőjelezi a végeredményt, az nem egyéb, mint hogy a rendezőnek a két híresség találkozásáról készült kvázi dokumentumfilmet nem sikerült a mesterkélt fikcióval összeötvözni, arról nem beszélve, hogy a fikció színészeinek (vagyis a regényíró valamikori elrablóinak) alakítása meg sem közelíti Michel Houellebecque és Gérard Depardieu nagyszerű színészi teljesítményét.

•

A TERÁPIA (Thalasso) – francia, 2019. Rendezte és írta: **Guillaume Nicloux**. Kép: **Christophe Offenstein**. Zene: **Julien Doré**. Szereplők: **Gérard Depardieu**, **Michel Houellebecque**, **Maxime Lefrançois**, **Mathieu Nicourt**, **Daria Panchenko**. Gyártó: **Les Films du Worso / Wild Bunch.** Forgalmazó: **Cinenuovo**. *Szinkronizált.* 93 perc.